

ELOFIZETÉSI ÁRAK:

Fel évre . . . 40 L — b.
F. gyed évre 20 L — b.
Egy hóra . . . 7 L — b.
Nyiltiltér sora 6 L — b.
Fird. petitsora 3 L — b.

SZÉKELY UJSÁG

Kézdivásárhely és Vidéke Gazdasági Egyesületének hivatalos lapja.

Megjelenik hetenként kétszer
csütörtökön és
vasárnap reggel.
SZERKESZTOSEG:
DR. I. DIÉNES ÖDÖN
főszerkesztő irodájában
Báthori-ut 14. szám.
Telefon-szám.

Kiadja a Kézdivásárhelyi Könyvnyomda Részvénytársaság

Felelős szerkesztő: Dr. I. Diénes Ödön.

Kiadóhivatal és papírkereskedés telefon-szám

Szemlélődések.

Könyörtelen viaskodás az emberiség élete 1915. július végétől kezdve. A serajevói merénylet olyan borzasztó tüzesóvát dobott a kultúrnép közé, melynek egyre terjedő perzselésétől maig sem tudnak szabadulni. Mindenki azt gondolta, hogyha majd hazajönnek a véres csatáterekekről a támadásra és védelemre pompásan felfegyverzett katonák milliói, hát a béke és nyugalom is visszazsál a lelkekbe.

Bizony nem így történt. Történt ugyan fordulat az 1918-iki nagy összeomlás után, de az semmiképpen sem írható az enyhülés és javulás rovatába. Könyörtelenül és vigasztalanul kell viaskodnunk ma is és Isten tudja, mikor és milyen vége lesz annak. Az egyes népek és országok külpolitikai viszonylata mindenütt olyan kényes, hogy sohasem lehet tudni, hol és mikor lobban ki megint a háboru tüze, ugyancsak valameányi államnak, győzőnek és legyőzöttnek belső élete annyi sebtől vérzik, hogy a legképtelenebb esélyekre lehet mindezt számítani.

Közlekedési hiányok, gazdasági krízis, kisebbségi jogok, valuta-bajok, a termelés elégtelensége s az élet minden mozzanatának elviselhetetlen folytonos drágulása, olyan szimpptomák, melyek éppen a nagy békeművek pompás megalkotása után lépik fel szennyes árdaiként a kifradt emberiséget.

Világháboru borzalmas napjait visszakivánni és mégis azt a furcsa megállapítást kell lestegez-nünk, hogy a fegyveres küzdelem idején nemcsak könnyebb volt az élet, de több megértés, több emberiség, több fegyelmezettség és mérséklet volt az emberek között. Sőt, az emberi alme-találékony-sága oly adományokkal gazdagította a világot abban az években, miket a visszatérő béke a legelőnyösebben használhatna fel az élet boldogságának fokozására. Csodálatos jelenség, hogy akkor, az ágyuk dörge-se között a két táborra szakadt emberiség minden népe között annyi igazán nagyszabású ember termelt, akik a legnehezebb órákban is övéiknek okos tanácsadói, bizalmatkelitő vezérei voltak, most pedig a béke jegyében nem találkozik senki, aki az elnyeléssel fenyegető örvényből megmutatná a kivezető utat. Még furesább jelenség, hogy bár a háboru alatt folyton azt kiabálták, hogy ez csak az uralkodók és diplomata-alkas műve, de a nép nem ellensége egymásnak, a nép, ha reá bizzák az ügyek rendezését, hamar megtalálja egymást és mégis ma, a béke negyedik esztendejében olyan intenzíve és az egyes egyének lelkében kialakulva ég a gyűlölet, hogy alig van társadalmi kérdés vagy politikai problema, melyben megegyezni tudnának.

Megborzad az ember annak a sok gonosz-ságnak a láttára, ami ma az emberekben lakik.

Az irigykedés, a más kárán való örven-dezés soha nem volt olyan nagy, mint ma. Egymást érik a titkos feljelentések, besugások s egészen megszokott, közönséges dologgá vált, hogy ha például az adóösszeirő bizottság va-lakit igen magasra akar taksálni, az illető a védekezést nem a tények elősorolásán kezdi, ha-nem azon, hogy keressenek a szomszédjánál, keressenek X-nél, vagy Y-nál, mert annál bő-vön van.

De nem ez az egyetlen ügy, amivel így vagyunk. Lépten-nyomon látjuk ezt a tünetet. A legtöbb embernek azzal van baja, hogy a

másiknak miért van, honnan van és mindjárt hangzik utána a gyanúsítás: nem szerezte igaz uton. A míg az illető bírja, lábön áll, addig irigykednek rá, de rájáznak, pumpolják, kérnek tőle, ha aztán megíngott, akkor jön a káröröm, a megtagadás, a megrugdosás s a fuldoklónak nem mentő övet dobna, de a mi előtte van: azt is elvonnék.

A modern, új tanok és eszmék nyomán született és terjedt ez a szellem. Ezek az új tanok tették irigyekké egymással szemben az embereket. Ezekből sarjadt ki és terjedt világgá az a felfogás, hogy meg kell tagadni a tiszteletet, a melyet valakinek neve, vagy születése adhatott és hogy irigyelni kell a vagyont s oda

kell dobni közprédává, hogy ha nekem nincs, ne legyen másnak sem.

Ezeknek az új eszméknek látjuk az eredményeit. Romokban hever a világ és a helyett, hogy egyesült erővel építenénk, rombolunk tovább.

A hány tüntetés van valamerre, az rombolással, rablással fajul, közpréda az állam java, a gyárak, nagy vállalatok, kereskedők, magán-zók vagyona. Közpréda az egyéni becsület.

Mi most csak azt a kérdést vetjük fel, jól van e ez így? Nem gondolják, hogy védekezni kellene ez ellen? Hogy azokat, akik alattomosan más ellen, annak vagyonára, becsületére, existenciájára törnek, lehetetlenné kell tenni. A társadalmi rend érdeke ez.

A külpolitikai horizont.

Oroszország kardesörtetése. — Az egyiptomi helyzet. — A magyar királyi eskü. — A Szlovenska politika fantáziál. Mese egy újabb Karoly-puccsról.

A kilencedik szovjetkongresszus most tartja ülését. Ulissef tábornok, az első lovashadosztály parancsnoka ez alkalommal azt mondta, hogy az orosz határokat mindenfelől súlyos veszély fenyegeti. (BTI).

A Tanácskongresszuson Budlany tábornok, a lovashadsereg parancsnoka beszédet mondott. A beszéd lényegét röviden így lehetne megfogalmazni: a háború óta a harc-téren teremt.

— Más — koppenhágai — híradás szerint Finnország és Oroszország között a diplomáciai viszony már megszakadt. Finnország el van készülve rá, hogy Oroszország rövidesen megtámadja, miután a határon már is csapatösszevonások vannak.

Alsó-Egyiptom különböző pontjain a felkelők megbénították a vasuti forgalmat, Kairó-

ban pedig a közuti vasutat rombolták szét.

Komoly események játszódnak le Tebruz környékén is, ahol a kurdok a perzsákkal ütköztek meg. A perzsák állítólag ezernél több halottal vesztek.

Budapestben, akik a többiek közül a legelőször is jártak, akinek elmondták, hogy mielőtt Magyarországra mentek, Csehországban jártak, ahol Benes kijelentette előttük, hogy a kis-antant követelni fogja, hogy ha Magyarország királyt választ, az eddigi királyi eskü szövegét olyanképpen változtassák meg, hogy a király esküjében lemond az ország integritásáról.

Andrássy ezt az értesülését a képviselőházban közölte a politikusokkal, akik Benes ki-jelentését nagy felháborodással tárgyalták.

Egy arckép előtt.

Az a kép ott fenn az ágyam felett
Siro szerelmem oltárképe lett;
A boldog multból még csak az marad:
Meghalt tavaszról egy álomdarab!
Oh hány-szor nézem! hány-szor sirva nézem!
Sohajtok hozzá, szólitom, becézem:
„Te hü, te drága, édes mindenem!
Hogy már szavamra nem figyelsz te, nem —
S ha csókos ajkam hozzád közelit,
Nem gyul ki többé arcod, a szelid!
Már nem ragyog rám két sötét szemed
Besugározni árva lelkemet!”

Nézlek! S a multa szivem visszadobban:
Ilyen voltál te ifju lánykorodban,
Amikor imádságos ajkaidra
Sohajban tör a szived álma, titka
S felénk szavakra birni nem mered,
Csak a könnyed mondja, hogy nagyon szeret!
Oh, hogy fogadtam esküvel neked,
Hogy földre hozom értted az eget;
Hogy árva sorsod üdvösségre válik,
Boldoggá teszek, boldoggá halálig!
Mindent ígért a balga szerelem!...

És te? . . . Kalváriát jártál velem
Egy életen át! . . . Büszke, szép fejed
Meghajta hordád . . . Boldogság helyett
Örök nyomor, sivár gond vert le minket! —
De téged el nem árult egy tekintet —
Mosolyba rejtéd lelked zokogását,
Hogy a csalódást szemek meg ne lássák —
Csak benn sirattad meghalt álmidat
S halálba mentél bánatod miatt!...

En voltam, én, sorsod, végzeted!
A szenvedésem ásott sirt neked!
Te hü, te drága, édes mindenem!
Reád tekintek s — lesütöm szemem . . .
Ugy érzem: mig napom alkonyra válik
Vezeklenem kell értted a halálig!
És én vezeklek . . . lassan készülődöm . . .
Al, nélküled mit várok még e földön?!
S amikor árnya rám borul az estnek,
Megyek, megyek utánad, fölkereslek
S hiszem, hogy rád találva odaát
Örök szerelmed felold . . . megbocsát!...

Szabó Jenő.

A „Szlovenska politika“ foglalkozik Sréter, volt magyar hadügyminiszter ama kijelentésével, hogy Magyarországon veszély esetén 7—800.000 ember áll fegyverbe. A „Szlovenska politika“ megjegyzi ehhez, hogy Magyarország nagy fegyvervásárlásokat eszközölt, amit az angol misszió közvetített. Olaszországtól 600 darab különböző kaliberű ágyút vásárolt. A csepeli és győri ágyúgyárban ugyanolyan munkaslétszámmal dolgoznak, mint 1917-ben. A magyar hadsereg létszáma ma is 180 000 s mindez az antant missziók orra előtt történik.

A belgrádi Devnik olasz forrásból eredő nyilatkozat alapján a következőket írja: A Pármái-család Károly királyt Olaszországba akarja vinni. Az olasz hivatalos körök támogatását is igénybe akarják e célra venni.

Károly márciusban vagy áprilisban újlag megjelenik elfoglalni a magyar trónt. A puccs sikerrel kecsegtet, mert titkos megállapodás áll fenn Magyarország és Olaszország között.

A magyar sajtó foglalkozva a Devnik hírével, mesének mondja a szerb lap állításait.

Szaigonban.

(Ghia-dinh.)

Irtá: Elek György dr.

(1920. október 26-án indult el Vladivosztokból a „Meinam“ francia gőztoronyhajó 2000 magyar és vagy 200 cseh, osztrák, ukrainai hadifogollyal. E rövid leírás a hadifoglyoknak Szaigoni tartózkodásáról számol be. Nem valami tudományos értekezés tehát, még csak utalás sem, hanem egy öt éves sötétségéből hirtelen napfényre került embercsoport szomorú-édes története és szemléltetése egy örökzöld mese-városban.

Szaigon a hátsóindiai francia gyarmatok: Annam, Kambodzsá, Toung-king, Laosz és Kokinkina (együttes nevükön Indokína) fővárosa. Kokinkinában fekszik a Szaigon folyó partján, az egyenlítőnél 10—12 fokra északra, a tengertől 30—40 km-nyire a szárazföld belsejében. Kikötőjébe a Mekong egyik ágán, majd a Szaigonon fölfelé jutnak el a hajók.)

Iá hely.

vetőreken kekszég. Izzó aránygolyó. Az ég mely kos égisugarak ellen kifeszített ponyvák között hűsítő szellő járkal.

Kilenc óra reggel. A nagy, sötét hajókamarákból előbújt tarka, ütött-kopott tömeg már hajnal óta a földszeten nyüzsg. Végigportyázza a hajó minden kiemelkedőbb részét, hogy egy úgynevezett „jó helyet“ találjon. Erkélyülést a

mai panorámához. Mert a hajóistiztek látványos, érdekes utat ígértek be mára. Sajnos a rizs, liszt, gyapot szállításához szoktatott viziszekér teteje az emberáru miatt úgy tele van építve ideiglenes istálló-, konyha- és kórházbódékkal, hogy csak hadifoglyokból képes 2000 ember valamennyire jól elhelyezkedni rajta.

Simán, nyugodtan vágjuk a csendes vizet. Jobbra 3—5 mfd távolságban Hátsóindia partjai. Sajátságos, merész hajású hegyalakulatok, zöld erdők. Távolban óriási hegyesucok, közelben a tengerből kiugro színes sziklák.

A Mekong és kapufőlfája.

Egyszerre elől zugás támad:

— A Mekong!

Hirtelen fordul a hajó. Megnyulnak a nyakak. A világ egyik legnagyobb folyója nyitja elének a száját. Sárgás-szürke vize éles vonalban zudul bele a zöld sós vízbe s mintha még a tengerben is folyó akarna maradni, mérföldekre elmegy anélkül, hogy összevegyülne vele. Sárga sötány a zöld réten.

Balról még nem látszik a part, mikor jobbról elérjük a kapufőlfát. Ez a kapufőlf a egy tengerbe nyuló földnyelv. Valami tengeri fürdő. Szürkéséghez és kiégett mezőkhöz szokott szemünk habzsolva issza a csodát. Üde, bujázöld bokrokkal, narancs- és fügefakkal borított hegyecske beszórva virágos villákkal, oszlopos házakkal, a fején karcsú h/fehér világítótorony. Csábító strandfürdő az alján. Olyan ez a hegy, mint egy karácsonyfa teleaggatva fehér játékpaloakkal. És mellette, mögötte újabb karácsonyfa. Gazdagság, pompa és kultúra csokolózik itt a természettel.

A kalauz.

A kis kikötőből, mely a napfényben úgy ragyog, mintha márványkockákból volna kirakva, motorhajó indul felénk. Maga mögött hosszú kötélén csolnakot vontat. A csolnakban hárman ülnek. Mikor a motoros közelünkbe ér, hirtelen ivben visszafordul, a csolnak hozzánk sodródik. Az első a hajó oldalához csak fél méterre kerül. Fehér ruhás, trópusi öltözetű, szülő tengeri bácsi. Egyenesen a kormánykerekhez lép. Ő fog vezetni öt óra hosszát a Mekong és Szaigon zezugos utcáin.

Labirintus.

Hajónkon a gépek zugása megcsendesül. Félsebességgel haladunk. A folyó vize nagyon veszélyes a 10 000 tonnás Meinamra, vagy a

hogy magyarul elkereszteltük: az öreg Neu-mannra. Hiába, egy ilyen hatalmas vasbarom csak a tengeren érzi jól magát. Édes vízben mankóval, tapogatózva járkal.

A Mekong egyetlen ága is oly széles, hogy alig lehet a partokat látni. Lassanként azonban részekre osztják a szigetek százai. Olyanforma ez a szigettenger, mint egymásra kuszált kacskaringós vonalak vagy mint egy sétatéri szétágazó és összefolyó allé-labirintus. A partokon vízbehajló pálmák, akácok. Törpe majmok ugriának az ágak között. Okosabbak, mint a kapitány. Tudják, hogy éhesek vagyunk és gyümölcsöt dobálnak felénk.

Folytonosan térünk, kanyargunk. Azt se tudjuk, hogy mikor érünk a Szaigonba. A kezdetben hegyes vidék egészen elsimul. Gazdag rizsföldek, mezők váltják fel a sűrű erdőket. A víz mentén pálmalevelekből tákolalt halászkunyhók, leljebb mezőgazdasági épületek. A vizen uszó növények, csolnakok, vitorlások; a parton meztelen, ugráló gyerekek, dolgozó emberek. Mindenki minket bámul. Ilyen tarkabarka embertömeggel beültetett fedélzetet emberfia még errefelé nem látott. Integtetnek, kiabálnak, kacagnak, majd egymásnak próbálják megmagyarázni a szokatlan tüneményt.

Mind sűrűbben és sűrűbben lakott részek következnek, itt-ott egy kis falu, szaporodnak a bákák, már egy egy hajó is feltűnik és a távolból Szaigon tornyai csillognak-villognak felénk. (Folytatása köv.)

Tea-est.

Január 7-én, szombaton tartotta meg har, madik tea-estélyét a Konfirmáltak Egyesülete. Ez az est sem maradt el az előbbieik sikerétől. A papi-lak emeleti helyisége valószággal hullámozott a közönségtől, melynek legnagyobb része nem kapva az asztalok mellett helyet, az előszobában foglalt állóhelyet. A közönség szárában a katolikusaink szép számmal voltak képviselve, mintegy dokumentálva megjelenésükkel az ott látott katolikus papjaink, hogy reformátusaink és katolikusaink megállták egymást.

Az est közönségéhez különben méltó volt a gyönyörű program is. „Te benned biztunk“ kezdetű zsoltár elénkélése volt a megnyitó, majd Szabó Ferenc ref. lelkész imája ragadta meg pillanatra a lelkeket, hogy utána Havadtőy Sándor kovászai református pap bibliai igéken felépített beszédjén mélyedjen el a lelkünk. Bánat a természetben és az emberi lelkében,

Kiss József.

Budapestről írják, hogy január 3 ikán kedden ment végbe Kiss József temetése nagy gyászompával. A költő ravatalát a Petőfi házban állították fel, koporsója arra a Landerer-Heckenast-féle sajtógepre volt ráhelyezve, amelyen 1848-ban a Talpra magyart nyomták. Temérdek koszorú, főleg irodalmi társaságoké, volt elhelyezve a koporsón. Berzeviczy Albert, Ferenczy Zoltán, Heltai Jenő, Szatmáry Mór és Léderer Sándor hitközségi elnök tartottak bucsubeszédet. A költőt a Kerepesi temetőben helyezték örök nyugalomra.

Kiss Józseffel a magyar nemzeti irodalom egyik kitűnőségét veszítette el, kinek emlékehez nekünk az elszakadt területek magyarságának is szent kötelességünk elzarándokolni. Az ősz költő már szeptember óta betegeskedett és kétszer is hozták a lapok haláihirét s végül valóban bizonyult, hogy a 79 éves költő agyvérzés következtében a múlt év alkonyán, dec. 31-én megszűnt élni.

A nagy költő életrajzának száraz adatait itt adjuk:

1843-ban született Mezőcsátón. Szülei regálébérlők voltak, akik fiukat taníttatni kezdték, azonban egy tüzvész elszegényítette a családot s így a költő se tanulhatott tovább. Kezdetben Arad megyében házi tanításkodott, később remegényeket írt, míg végre 1868-ban Buda-

pestre került, hol a „Képes Világ“-ot szerkesztette. Ekkor már mindenütt megjelentek versei, amelyek nagy feltűnést keltettek s különösen figyelemben részesültek Arany János szellemében megírt balladái. Simon Judit című balladáját, amelyet most már az egész világon ismernek, 1875-ben mutatták be a Kislelűdy Társaságnak. Nemsokára összegyűjtött költeményei is megjelentek, amelynek alapján a Petőfi Társaság tagjává választotta. Sok hányódás és harc után végre megalapítja a Hét című hetilapot, amellyel a modern irodalomnak ugyszólván uttörője lett.

Kiss József, — Simon Judit, Szomor Dani és sok más országszerte ismert és szavalt költemény szerzője, a mely érzések igazi költője volt. Arany János költő szetétől átitatódva írja kezdetben verseit, később azonban a modernség őt sem hagyja érintetlenül és kizökken az eddigi irányból: újabb, eredeti formára törekszik, azonban a versezete zamatos, lírája mintegy összekötő kapocs a régi nemzeti és a mai modern irodalom között. Volt idő, mikor köréje csoportosult a tehetséges fiatal írógárda: Heltai Jenő, Makay Emil, Ambrus Zoltán, Tóth Béla, Kóbor Tamás, Herczeg Ferenc, Ignótor, Molnár Ferenc, Lovrik Károly, stb. Ez akkor volt, mikor a Hét című szépirodalmi és kritikai lapot megteremtette.

A költő vénáján kívül megbecsülendő benne az, hogy zsidó létére szívvel-lelékkel magyar volt, versei nagyrésze az izzó hazasze-

retéről lánol. Nagy volt ő, ki előtt mély hódolattal hajt térdet mindenkor az emlékezés.

A háboru elején az ősz költő megkapta a Ferenc József rend középkeresztjét, ami nagy kitüntetésnek számított. Később agkoráig megtartotta teljes szellemi frissességét s még tavaly nyáron ő maga rendezte sajtó alá Ünnepnepok című verseskötényét.

Élete utolsó éveiből való az alábbi hangulatos költeménye, mely élénk reflektor-fény az örök álomra térő költő lelkivilágának:

Sóhaj.

Itt fogok meghalni, itt fogok elmúlni,
E bánat-ország kellő közepén,
Könny, tudom, nem sok fog értem hullni,
De a könnyet, a könnyet mit bánom én!
Mikor fenkölt érzéssel érzem,
Hogy az én istenem engemet szeret,
És utam pocsolyán, nádon és éren
Egyenest a csillagok közé vezet.

Itt fogok meghalni, itt fogok elmúlni
És feltámadni is itten fogok,
Ha megszűnik a förgeteg tombolni, dölmi
És minden gyilok immár elkopott,
Ha kisüt a nap újra enyhén, lágyan
És egyesülnek egy forró imában,
Aki csak van, mind a magyarok.

Itt fogok meghalni, itt fogok elmúlni
És feltámadni is itten fogok,
Ha a gyűlölet magába fog fulni
És újra kizöldülnek a romok.
Megérem-e, vagy hamarabb elszólít
Ellenséges, zordon végzetem,
Amely most innen kiakolbolit
S hazátlan földönfutóvá teszen?

volt a beszédjének alapeszméje és mi, akik ott voltunk, elmentünk a romok között, remélve, hogy ott még lesz élet, ujjongó madárdal, halálujás templomi harangszónak ezüsthangu felcsendülése.

A következő szám Kramberger Konrád és Márton Ilonka zeneszáma volt. Az előbbi hegedűjével, az utóbbi pedig zongorán brillírozott, mindketten elbájolva a közönséget, mely kétszer is megújraza művészi játékukat. Kramberger itt is bemutatta, hogy milyen számot tevő erő városunk zenei életében.

Cirmay Matildka ifj. Szász Károly „Hittelen” c. költeményét szavalta el mély érzéssel, igazi szavaló képességgel, odaférközve hangjával a szívekhez.

A felugró taps után a program utolsó pontjára az est kimagasló száma, a melodráma következett. Szabó Jenő poétánk „Kapitány ur, Dindár” c. költeményét szavalta el Tóth Tibor megkapó drámai erővel, csengő, érces hangjával odasimulva a zenekísérethez. Dr. Dávid István harmoniumon és Márton Ilonka zongorán kísérte a gyönyörű költeményt, mondani sem kell, hogy úgy a dr. Dávid István mesteri, igazi zenetalentumtól megnyilatkozott, mint Márton Ilonka zenetanárnő gyakorlott kezű játéka szintén élvezetes percekhez szereztek. Hálás köszönet különösen dr. Dávid Istvánnak, ki az utolsó percben vállalta el a szereplést, megmutatva is, hogy előtte sincs valláskülönbség.

A program lezárulva, a tea felszolgálása került sorra. Nem hiányzott természetesen a tea mellől a sütemény se, sőt a büfében akadt kolbász is, aki pedig úgy kívánta a melegségtől tulsütített levegőben, hűsítette magát jól készített fagylalttal is. Emellett aztán ott sürgött, forgott a szép asszonyok és lányok raja, azt hitte az ember pillanatra, hogy tavasz van. Pedig künn hideg, csunya téli időjárás dide-reglette meg a járó-kelőt, de benn... benn... ha akadt is egy-kettőben gög, arrogancia, ki vagyok én, mi vagyok én, — benn meleg volt, a testvéri érzés melegsége is befűtötte a szíveket...

NIREK

Szerda, január 11.

— **Eljegyzés.** Dobál József csikszépvízi kereskedő eljegyezte városunkban Zsigmond Katuskát.

— **A cenzura eltörlése.** A Monitorul Ofici közli a cenzura megszüntetéséről szóló dekrétumot. A rendelet szerint az újságok és időszaki lapok a határzónán belüli területeken nem esnek cenzura alá, de az 1916 augusztus 14-én kiadott 2798. számú dekrétum érvényben marad, mely szerint a lapok szerkesztői és a cikkek írói szigorú büntetéssel sújtandók minden olyan cikkért, amely a koronát sérti, az uralkodó rezsimet támadja, a hadsereg ellen szól és a kiadott rendeletek ellen izgat. A cenzurarendelet az újságírók körében nagy felháborodást keltett, mert az a vélemény, hogy ezzel a rendelettel nemcsak, hogy nem törölték el a cenzurát, hanem ellenkezőleg, a sajtószabadságot még jobban lábbal tiptórták, mint eddig s az újságírás elé az eddigieknél még sokkal nagyobb akadályokat gördítettek. Az újságírók egységes állásfoglalásra készülnek ez ellen a cenzura megszüntetési rendelet ellen, amely csak látszólag szüntette meg a cenzurát, valójában azonban még jobban megszigorította. Camarasescu belügyminiszter már értesítette a cluji (kolozsvári) belügyi reszortot arról, hogy a kormány a cenzurát eltörlötte s hogy a cenzura csak a határmenti városokban marad meg. Tanasescu belügyi államtitkár a rendelet alapján utasította a prefektusokat, hogy a cenzura hivatalokat oszlassák fel.

— **Művész-est.** Folyó hó 13-án, pénteken tartják meg a Vigadó éttermében a hirdetett művész-estélyt a Sarkadi-pár fellépésével. A műsor jónak és finomnak ígérkezik, melyen a kuplékon és magánszámokon kívül, a legelőkelőbb színházak egyes darabjai szerepelnek. Így: a

Belvárosi Színház ujdonsága: „A virágosbolt” c. bájos idill, utána Sarkadi Gusztáv saját szerzeményű bohózata: „Ki az ur a háznál” és végül az Andrassy-uti Színház kitűnő műsor-darabja „A kutyuska” kerül színre, természetesen a főszerepekben a művész párral. Sarkadiék különben most érkeztek haza sepsiszentgyörgyi vendégszereplésükről, ahol sok tapsot és babért arattak. A sikerhez hozzájárultak a derék műkedvelőink közül Balogh Margitka, Jancsó Géza és Benkő Lazi, akiket sok taps jutalmazott fáradságukért.

— **Lesz érepenz.** A RTI. jelenti Bukarestből: Németország által a háború alatt elszállított román érepenzek egyrésze utban van Románia felé.

— **Lemhény kulturája.** Megkésve kaptuk az alábbi beszámolót: Lelkes ünnepély folyt le magyar karácsony napján este 7 órai kezdettel Lemhény alsó iskola tantermében. Két lelkes tanító és egy tanítónő összeállt a kis nebulókat betanították egy három felvonásos pástor-játék előadására. Volt színpad, azon színpalak különféle díszítésekkel és rajzokkal. Volt égi jelenség, melyet görögtűzzel idéztek elő. Láttuk a gögös Heródest, ki trónján ülve parancsol az előtte hajongó vezéreinek. Láttuk a három napkeleti királyt keleti öltözetben, szakállal-bajusszal, kik tudósokhoz illő nyelvezettel, de mindig leereszkedő modorral válaszolnak Heródes kérdéseire... Fehér ruhába öltözött sok angyalgyalag melódiájú éneke úgy hallatszott, mintha tulvilágon dalolták volna. Mária és József csupa alázatosság és szerénység... El nem tudom mondani, le nem tudom írni a sok látottakat, hallottakat. Annyi bizonyos, hogy kedvesen lepett meg mindnyájunkat. Az előadás 9 órakor végződött. Pénzes plebános rövid beszédben mondott köszönetet az alszegi tantestületnek ambiciozus munkásságukért, hogy nem sajnálva időt és fáradságot, azt a sok apróságot annyi jóra, szépre megtanították. De köszönetet mondott a szülőknak, hogy szívesen engedték és látták el alkalmi ruhákkal gyerekeiket... A nagyszámú közönség boldog meglepéssel távozott. Az előadást Szilveszter-estéjén közki-vánatra megismételték. (...)

— **Készülődés az Aranyemberre.** Az Aranyember előadására már e héten kezdődnek a próbák. Gratulálunk Sarkadinak, aki ügyesen ki tudja kutatni a megfelelő szereplőket. Ugy halljuk, hogy Molnár Józsiás tanár volt szíves a címszerepet vállalni. Egész biztos, hogy ez Sarkadi legszerencsésebb választása és mi örömmel köszöntjük az új szereplőt és vele együtt a többi műkedvelőt, akik kulturánk ápolásához és a kitűzött nemes cél eléréséhez működésükkel hozzájárulnak. Annál rosszabbul ezik hallani, hogy olyanok, akik már vállaltak szerepet, kiesinyes okok miatt azt visszamondták.

— **A honvagy halottja.** A ránk köszöntött újév első napján száz éve volt annak, hogy Kerényi Frigyes költő Eperjesen megszületett. Mint költő, a Bajza iskolájához tartozott s az Athenaeum hasábjain tünt fel csinos verseivel. Nevét különösen Petőfivel és Tompával való barátsága és költői versenye tette nevezetessé. A szabadságharc elviharzása után Amerikába bujdosott ki. Hozzá írta Tompa híres elégiáját: Levél egy kibujdosott barátomhoz. 1852. év tavaszán elfogta a honvagy s felzaklattott ideg-zettel egy égő kemencébe ugrott s így fejezte be fiatal életét. Születésének százados évfordulóján gondoljunk kegyelettel a magyar irodalom eme hulló csillagára s a honszerete martirjára.

— **Mulatság.** A torjai ifjuság január 14-én a községi háza nagytermében szépségversenyt rendezett, melyre a meghívók már szétküldtek. Ez uton is szívesen lát bárkit a rendezőseg.

— **Ujból megjelenik a Székely Szó.** Örömmel értesülünk, hogy a gyergyószentmiklósi Székely Szó, mely néhány hét óta szünetel, pár nap múlva újra megjelenik. A kitűnő székely lap anyagiakkal küzdött s ezért volt kénytelen beszüntetni megjelenését. A kiadását most az átalakult Székely Szó lapkiadó részvénytársaság vállalja, így valószínűleg biztosítja is a székely végváron szükségessé vált újság fennmaradását. A lap felelős szerkesztője T. Imets Béla, főszerkesztője Szini Lajos lesz s hetenként kétszer fog megjelenni.

— **Ahol a halott orrát lopták el.** A Székely Hírek írja: Halottszonkítás történt Szilveszter estéjén Udvarhelyvármegye Székelylengyelfalva községében. Özv. Zsigmond Lakos Istvánné, 95 éves öreg székely asszony, ki megélhetését kártyavetésből és kuruzslásból tartotta fenn, az elmúlt év utolsó napján meghalt. Babonás félelem, titokzatos respektus vette körül a „tudós” matronát a község és vidék néphitében. Hirtelen halálával ez a respektus még fokozódott. Szilveszter estéjén összegyűltek a „virasztók”. Társaságban megnézték a halottat, amelyet lepedőbe burkolva, égő lámpa mellett hagytak és átvonultak a közvetlen szomszédos szobába. Suttogva beszélgették az öreg asszony „csudatettéit” és annak következményeit. Amint így telt-múlt az idő s már a „virasztók” is haza készülődtek, az elhalt öreg asszony unokája: Simó Márton bement a halottas szobába, hogy a lámpát eloltsa. Szörnyű kép tárult eléje. A meghalt vénasszonyról a lepedő le volt tépve és az orra hiányzott. Valaki — érthetetlen módon és bizonyára babonából — a halott orrát tőből levágta s elvitte. Szemtanuk állítják, hogy a szoba, ahol a halott feküdt, be volt zárva és megmagyarázhatatlan előttük a halott orrának eltűnése. Ez az eset a falu babonás népét a legnagyobb izgalomban tartja s miután éppen Szilveszter estéjén történt, a rémület és félelem annál nagyobb. Hír szerint — a megcsontított hullát már a következő nap eltemették s így a titokzatos orreltűnésről sokat suttog a falu és környék megfélemlített népe.

— **Tilos a bevándorlás Magyarországra.** A „Budapesti Közlöny” kormányrendeletet közöl, amely az elszakított területekről való beköltözés tilalmát március 31-ig meghosszabbította.

— **Korodi Lutz haragszik.** Az ember rendszert akkor szokott jajgatni, amikor fáj valamije. De még olyan embert nem láttunk, aki amiatt óbégatott volna, hogy tavalyelőtt egyszer, hogy sajgott a foga. Ugy látszik azonban, hogy ilyen is van. A szászok kulcsállamtitkára, Korodi Lutz még a karácsony alkalmával cikket írt egy szebeni lapba. Ne tessék gondolni, hogy esetleg a kisebbségek közös érdekeiről, vagy kisebbségi jogok védelméről, vagy szász sérelmekről cikkezett volna. Dehogyan is. A magyarokat szidta, mint a bokrot, mert a kilencvenes években „kegyetlenül elnyomták” a szászokat. Ej, ej, milyen jó, hogy nincsen aktuálisabb fogfájása az államtitkár urnak.

— **Cukrászda-megnyitás.** Jencsevi Art-hurné értesíti a közönséget, hogy a cukrászdát ujból átvette és kéri a szíves pártfogást.

KÖZGAZDASÁG.

Negyven milliós tőkeemelés.

A „Consum” közgazdasági lap nagy jelentőségű és Erdély gazdasági életére kiható eseményről értesül.

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank körébe tartozó Erdélyi Bank és Takarékpénztár r.-t. (Kolozsvár) alaptőkéjét 6 millióról 40 millióra emeli. Az új kibocsátás átvételében Románia egyik legelőkelőbb pénzintézete, a bukaresti Banca de Credit Roumain van jelentékeny érdekelve. A Banca de Credit Roumain szoros üzleti kapcsolatban áll a Banque de Paris et de Pays Bais világbankkal és így Erdélyi Bank

uj alakulatában az egész nyugateurópai pénzpiacra közvetlen kapcsolatot nyert.

Az ekként megerősödött pénzügyi intézet átveszi a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank aradi, brassói, nagyszebeni és nagyváradi fiókjait, továbbá az Erdélyi Bank érdekkörébe kerülnek a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank affiliációi, amelyeknek részvényei az Erdélyi Bank tárcájába kerültek. Ezzel a tranzakcióval Erdély legkiterjedtebb és legtekintélyesebb bankhálózata alakult meg, amely a mai körülményes átutalások, hitellel rendszer mellett jelentős szolgáltatásokat tehet Románia pénzügyi és kereskedelmi köreinek.

Az Erdélyi Bank az új kapcsolat mellett is benső összeköttetésben marad a Pesti Magyar Kereskedelmi Bankkal, amelynek szolid üzleti elvei, messzemenő közgazdasági koncepciói a jövőben is érvényesíteni fognak az Erdélyi Bank üzletvezetésében.

A kitűzött nagy gazdasági feladatok megoldására, a hiteligenyek kielégítésére a bank a tranzakcióval megfelelő bő pénzügyi források felett rendelkezik. Alapítókemelés útján befolyt összegben felül eddig is legnagyobb kolozsvári betétállományuk (cca. 50 millió) megsokszorozódott és az érdekközösség révén rendelkezésükre áll a Banque de Credit Roumain-koncern hatalmas tőkéje és kitűnő gazdasági kapcsolatai.

Az Erdélyi Bank tranzakciója szerencsésen oldotta meg azt a problémát, hogy biztosította számára továbbra is a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank érdekelttségét, amely az alakulatban kizárólag Románia gazdasági életének fellendülését fogja szolgálni.

Régi krónikák.

Halotti beszéd.

Bócz István református lelkész volt Ó-Tordán s találekonyágáról híres ember.

Szörnyen haragudott azokra a hivekre, akik elkerülték a templomot s a helyett, hogy meghallgatnák az isteni tiszteleteket, inkább a korcsmában töltötték el idejüket.

Ilyen volt a többi között egy Kiss István nevű hive is.

Mikor Kiss meghalt, rokonai felszólították Bócz lelkészt, hogy mint reformátust temesse el annak rendje és módja szerint.

A holttestet be is vitték a templomba, hogy a pap elmondja felette halotti beszédét.

Bócz bosszusan ment fel a szószékre.

— Szerelmes hallgatóim! — kezdé szavait. Azt kívánják tőlem, hogy én e felett az ember felett valamelyes prédikációt mondjak és dicsérjem meg. De én nem ismertem, nem is ismertem soha a megboldogultat, mert nem járt a templomba, én pedig a korcsmába nem. Ide is mások hozták. Dicsérjétek meg hát őt az ő pajtásai, szomszédai és kapufelei. A fa ott marad, ahová dől. Amen.

És azzal ott hagyta a szószéket.

Napoleon és az erdélyi főúr.

A nagy Napoleon konzulsága alatt történt, hogy egy erdélyi főúr Párisba érkezett szórakozni. Napoleon egy alkalommal megismerkedvén a főúrral, élénken kérdezősködött: „őle Erdély felől, de a kapott válaszok nem elégitették ki.

— Ön utazik Uram, nemde? — szólt Napoleon.

— Igen, Uram!

— Tehát a hazáját már ismeri?

— Azt hiszem, igen! — felelte szinte megsértődve a főúr. Különben, tevé hozzá, én a szeszély embere vagyok s rendesen csupán szórakozásból utazom.

— Tudja ön, mi volt a Diana ezeusi templomának homlokzatára írva?

— Tudom. „Ismerd meg önmagadat!”

— Ugy van! — erősíté a konzul, de akkor azt is csak meg tudja mondani, mi van a kolozsvári szappan-utcai kapura írva, mert az is aranymondás a szeszély és szenvedély embereire nézve.

A magyar főúr nagyot bámult a konzulra. Nem tudta hamarjában, hogy Napoleon széles ismeretét vagy a saját figyelmetlenségét csodálja-e inkább.

Napoleon észrevette a főúr zavarát.

— Nos hát, uram, nehogy azt mondassa valaha, hogy Párisból üresen ment haza, én megmondom önnek, hogy arra a kapura ez a nagy igazság van írva: „Fortius est, qui se, quam qui fortissima moenia vincit!” (Erősebb az, aki önmagát, mint az, aki a legerősebb várfalakat győzi meg!)

A főúr természetesen szörnyen elszégyenkezve távozott.

Városi mozi.

Bizanc utolsó napjai. — Izrael. — Gonosz apáca.

Január 12-én, csütörtökön este 8 órakor bemutatásra kerül *Bizanc utolsó napjai* történelmi filmdráma 3 felvonásban. Feltáru előtünk Bizanc minden szimpompájával, Konstantin császár udvara, a művészet világa, a török támadás, a tragikus vég: a császár halála és Bizanc elesése. — 14-én, szombaton szokásos időben vászonra kerül *Izrael* filmszínmű 4 felvonásban. Az antiszemitizmus tragikus küzdelmét eleveníti fel e darab megrázó, az ókori tragédiákra emlékeztető erővel. A keret Páris. — Jan. 15-én, vasárnap este 8 órai kezdettel *Gonosz apáca* 4 felvonásos filmdráma fogja lekötni közönségünk figyelmét. E dráma tárgyát a lelki betegség, a hallucináció világából veszi. Idegfeszítően mutatja be a sok szellemi munka szomorú következményeit egy rombadőlt családi fészék keretében. Mind a három darab nagy történelmi tudással, társadalmi érzéssel és lélektani invencióval van filmre hozva. Mint elsőrendű darabok igen sok tanulságot fognak nyújtani. — Legközelebb a *Megfagyott gyermek* jön bemutatásra.

Segédszerkesztő: Kovács J. István.

A város hivatalos közleményei.

(E rovatban jelenik meg a város minden hivatalos, a lakosságot érdeklő városi hirdetmény, amire felhívjuk olvasóink figyelmét.)

5880/1921. szám.

Hirdetmény.

A brassói ujonczási kerület 23976/1921 számú megkeresése folytán felhívom, mindazokat akik D I mintájú felmentési igazolvánnyal vannak ellátva, hogy igazolványaiknak láttatása céljából folyó hó 15-ig bejárólág személyesen az említett parancsnokságnál jelentkezzenek.

A határidő utáni jelentkezések nem fogadtatnak el, a jelentkezést elmulasztók pedig meg lesznek büntetve.

Kézdivásárhely, 1922. január hó 2-án.

A városi tanács: Dr. Molnár Dénes, polgármester.

81/1922. szám.

Hirdetmény.

Tekintettel a román vízközeszt ünnepére a folyó évi január hó 19-én tartandó betivásár előző nap szordán vagyis január hó 18-án fog megtartatni.

Kézdivásárhely, 1922. január hó 5-én.

A városi tanács: Dr. Molnár Dénes, polgármester.

Kramberger karmester elvállal zongora-hangolást.

Törött aranyat és ezüstöt, régiségeket és nemesköveket

a legmagasabb árban veszek,

vagy új tárgyakra becserélek.

S. Klein Zs. műrás és aranyműves (Főter 33.)

Nyomatott a Kézdivásárhelyi Könyvnyomda Részvénytársaság villanyerőre berendezett könyvnyomdájában.

„HERMES” hirdetés 5605

Szőlőoltványokat gyümölcs-fákat

szállít legjobban

AMBROSI, FISCHER és TÁRSAI R-T.

AUID — NAGYENYED.

Hirdetmény.

Eladó Maksán 2 hold 215 négyszögöl szántó. Rokoni szívességből, a távollevő tulajdonosoktól nyert megbízás folytán felvilágosítást nyújt: Dr. MOLNÁR DÉNES, kézdivásárhelyi polgármester.

Selyem, bársony, férfi és női ruhákat, végárukat, háziszőtt posztókat présel, ványol és legszebben

fest és tisztít

SVAÁB ANDOR

első barcasági ruhafestő és vegytisztító gyára Brassó.

GYÜJTŐDE:

FEJÉR LUKÁCS FIAI CÉG

KÉZDIVÁSÁRHELY, FŐTÉR.

ÜZLET ÁTHELYEZÉS.

Értesítem a tisztelt közönséget, hogy

fodrász- és borbély-üzletemet

a Benkő Pál-féle házba, Hatházy Zsiga ékszerész üzlete helyébe helyeztem át, kérve a további nagybecsű pártfogását.

Tisztelettel: CSISZÁR ANDOR.

Legtartósabb

talp, bőr, bőr, seprő, sima bagaria bőrök, cipő-felsőrészek és cipész-szerszámok legolcsóbb árban kaphatók

Szöcs M. Lajos borkereskedésében.

Korrekt román- és francia-

nyelvet tanulni kívánóknak jutányos áron órákat adok. Értekezni lehet minden nap 3-6-ig:

III. ker., Bethlen-utca, 64. udvartér.

BORKERESKEDŐK — VENDÉGLŐSÖK!

KISKÜKÜLLŐ-menti

URADALMI FAJBOROK

állandóan raktáron. Vaggontételekben is

kapható az

ÁLTALÁNOS HITELBANK-nál

DICSŐSZENTMÁRTON.

Keresek megvételre egy csürt.

Szíves ajánlatot kérek a csürt minősége és áráról.

VITÁLYOS PÁL Alsócsernáton.

„HERMES” hirdetés 11.525.

Holdengraber Huttman

és Társa

Brassó, Hirscher-utca 4. szám alatt

1922. január hó 1-én nyitják meg

Manufaktúr-, Rövid- és

Noringbergi Engros

üzletüket.